



ÜLEVAADE

**Mee tootmise ja turustamise arendamise
Eesti riiklik programm 01.09.2010 – 31.08.2013**

ARUANNE

**programmi 3. aasta I poolaasta tegevuse kohta
perioodil 01.09.2012 – 28.02.2013**

**Koostas: Aivar Raudmets, projektijuht
Eesti Mesinike Liit
J.Vilmsi 53 G, 10147 Tallinn
Tel. 53 414 067**

**Tallinn
2013**

Sissejuhatus

Eesti mesindusprogrammi 2010-2013 **kolmanda** tegevusaasta esimese poolaasta aruanne annab ülevaate ja selgitused aruandeperioodil 01.09.2012 – 28.02.2013 programmi tegevuskava täitmisest, tegevuste sisust ja tulemustest ning nende tegevuste täitmisega seotud kuludest. Aruanne lähtub mesindusprogrammi meetmete ja alameetmete struktuurist ning aruandes on kasutatud sellele vastavat numeratsiooni. Programmi raames sõlmitud töövõtulepingute numeratsiooni osas on kasutatud kuju PR-9-X.Y-Z, kus number “9” tähistab 9. programm-aastat vastavalt Mesindusprogrammi 2004 - 2007 raames alustatud programm-aastate numeratsiooni süsteemile või mesindusprogrammi 2010 – 2013 seisukohast 3. programm-aastat.

1. Tehniline abi.

1.1. Tehniline teostus, projektijuht.

Mesindusprogrammi 2010-2013 projektijuhi ülesandeid täitis programmi **kolmanda** aasta esimese poolaasta vältel Aivar Raudmets, kes tegutseb Eesti Mesinike Liidu Töölepingu alusel. Tööleping on sõlmitud tähtajaliselt 01.09.2010 kuni 31.08.2013.a., seega kokku 36 kuud.

Aruandeperioodil 01.09.2012-29.02.2013 toimusid väljamaksed projektijuhile igakuiselt vastavalt töölepingule eurodes, millelt tasus töövõtja töötuskindlustusmaks ning jäagilt tulumaksu. Brutosumma alusel tasus EML Maksu- ja Tolliametile sotsiaalmaksu ja tööandjapoolse töötuskindlustuse maksu.

Muudatus jaanuari ja veebruari 2013 sotsiaal- ja töötuskindlustusmaksudes on tingitud sellest, et Eesti Vabariigi Valitsus kinnitas 2013. aastaks uued töötuskindlustusmaksu määrad: kindlustatu maksemääraks 2% ja tööandja maksemääraks 1%. (Vabariigi Valitsuse 25.09.2012 määrus nr 76: § 1-4. Töötuskindlustusmaksu määrad 2013. aastal).

Projektijuhi brutopalgakulu oli väljamaksete alusel üldjoontes vastavuses tegevuskavas I poolaastal kavandatud summale.

Raamatupidamisteenuse osas sõlmiti Mesindusprogrammi 2010-2013 **kolmanda** aasta esimesel poolaastal raamatupidajaga, kellele vastavalt lepingule tasuti I poolaasta kolme etapi osas dokumendihaldustöö eest seisuga 30.10.2012.a., 27.12.2012.a. ja 26.02.2013.a. iga perioodi kohta. Brutotasu summa alusel tasus EML Maksu- ja Tolliametile sotsiaalmaksu ja tööandja töötuskindlustusmaksu.

Raamatupidamisteenuse brutopalgakulu oli väljamaksete alusel üldjoontes vastavuses tegevuskavas I poolaastal kavandatud summale.

Transpordikulude osas makstakse vastavalt Eesti Mesinike Liidu juhatuse otsusele projektijuhile isikliku auto kasutamise kulude eest mesindusprogrammi tegevuste täitmisel kompensatsiooni sõidupäeviku alusel koostatud aruande kohaselt.

Side- ja kontorikulude hulka on aruandeperioodil arvatud:

1) Rendi ja kommunaalmaksete kulu (EPKK)

EML kontoriruumi rendi- ja kommunaalmaksete kulu, mida programmi **kolmanda** aasta esimesel poolaastal maksti **6 kuu** (sh september kuni detsember 2012 ning jaanuar ja veebruar 2013) eest.

2) Sidekulud

Elion - EML kontoris **lauatelefoni ja interneti ühenduse** kulu, mida programmi **kolmanda** aasta esimese poolaastal maksti **5 kuu** (sh september kuni detsember 2012 ja jaanuar 2013) kohta saadud arvete alusel.

Elisa Eesti võrgus mobiiltelefoni kasutamise teenuse kulu, mida esimesel poolaastal maksti **5 kuu** (sh september kuni detsember 2012 ja jaanuar 2013) kohta saadud arvete alusel.

Elisa Eesti mobiilse interneti kasutamise teenuse kulu, mida esimesel poolaastal maksti **5 kuu** (sh september kuni detsember 2012 ja jaanuar 2013) kohta saadud arvete alusel.

3) Postikulud

Alameetme 1.1 side- ja kontorikulude hulka kuuluva postikuluga seoses kolmanda aasta esimesel poolaastal makseid ei toimunud.

4) Kontoritarvete kulu moodustavad:

Kontoritarvete (kiirkõitjad, koopiapaber, registrid) ostmise Büroomaailmast (Infotark AS).

Projektijuhi arvuti klaviatuurile ja hiirele patareide ostmise Saare Selverist.

Ümbrikute (C4 ja B5) ostmise vastavalt 500tk ja 2000tk, Büroomaailmast (Infotark AS) ja Christian Wiezerilt (Saksamaa).

Aruandeperioodil 3. programm-aasta I poolaastal olid projektijuhi alameetme 1.1 osas kõik tegevuskulud kokku **11 315,81 eurot**, mis on **685,46 euro** võrra väiksem I poolaasta eelarves planeeritud summast 12 001,27 eurot.

1.2. Koolitajate koolitus.

Aruandeperioodil toimus 1.2 alameetme Koolitajate koolituse raames 5.-6. jaanuaril 2013.a. 2-päevane seminar Olustveres. Kokku toimus loenguid ja ettekandeid 12 tunni ulatuses, mille eest maksti lektoritasu (koos sotsiaal- ja töötuskindlustus- ning teiste maksudega) vastavalt programmi 3. aasta eelarvele.

Kolmeaastase perioodi 2010-2013 viimasel koolitusel olid põhilisteks temadeks: Andragoogika (Loengud ja rühmatööd); Sissejuhatus seemendamisse; Mesilaspere bioloogia õpetamise vajalikkusest; Mesinduse tehnoloogiad; Mesila majandamine. Mee omahind ja selle arvutamine ning mõju mesinduse tasuvusele; Ülevaade Eesti maaelu arengukavast 2014-2020.

Selle õppuse raames esitasid **7 lektorit** ettekandeid ja loenguid kokku **12 tunni** mahu. **Osavõtjaid** oli kokku **29**, sealhulgas piirkondlike mesinike seltside lektoreid ja aktiivi esindajad üle kogu Eesti.

Loengutasusid maksti Mesinike Koolitajate koolitusel esinenud lektoritele järgmiselt:

Lektorite lähetuskuludeks maksti transpordihüvitist.

Olustvere TMK esitatud arve alusel olid 5.-6. jaanuaril 2013.a. Mesinike koolitajate koolituse õppuste läbiviimise kulud järgmised: ruumide ja tehnovahendite rent, õppustest osavõtjate majutus. Õppematerjalide paljunduskuluga seoses kolmanda aasta esimesel poolaastal makseid ei toimunud.

Koolitajate koolituse 3.aasta I poolaasta kulud olid kokku **1 930,08 eurot**, mis on **38,39 euro** võrra väiksem planeeritud kulusummast 1 968,47 eurot.

Meetme 1.2 Koolitajate koolitusel koolitati I poolaastal 29 inimest, kellest Mesindusprogrammi lõppeesmärgina moodustub vähemalt 15-liikmeline koolitajate aktiiv. Vastavalt Mesinike koolitajate koolituse läbimise kriteeriumitele antakse koolitusel osalenutele tunnistused mesinike vabariiklikul suvisel teabepäeval 20.07.2013.a.

1.3. Vabariiklikud seminarid ja teabepäevad

Mesindusprogrammi 3. aasta I poolaastal korraldati 3 vabariiklikku seminari ja õppepäeva 16 tunni ulatuses, mille eest maksti lektoritasu (koos sotsiaal- ja töötuskindlustus- ning teiste maksudega) vastavalt programmi 3. aasta eelarvele.

Seminarid ja teabepäevad toimusid järgnevalt:

- 24. ja 25. novembril 2012.a. toimusid 2 mesinike vabariiklikku teabepäeva Jänedal, kus esitasid **8 lektorit** ettekandeid ja loenguid kokku **8 loengutunni** mahus. **Osavõtjaid** oli kokku **154**.
- 16. veebruaril 2013.a. toimus üks mesinike vabariiklik teabepäev Põltsamaal, kus esitasid **8 lektorit** ettekandeid ja loenguid kokku **8 loengutunni** mahus. **Osavõtjaid** oli kokku **145**.

Lektorite lähetuskuludeks maksti transpordikuluhüvitist.

Vabariiklike mesinike teabepäevade läbiviimise kulud järgmised: Ruumide ja tehnovahendite rent, muud kulud (maksti Vabariiklike mesinike teabepäevade Maalehes kuulutamise eest kokku 2 korral). Teabematerjalide kulu ei olnud.

Kokku olid vabariiklike teabepäevade kulud 3.aasta I poolaastal **2 598,78 eurot**, mis jääb eelarve piiridesse olles **411,43 euro** võrra väiksem planeeritud kulusummast 3010,21 eurot.

1.4. Kohalikes mesinike ühendustes õppepäevad.

Mesindusprogrammi 2010–2013 raames aruandeperioodil 3. aasta I poolaastal vormistati ja esitati aruanded kokku **25** mesinduse õppe- või teabepäeva osas. Kohalike mesinike seltside korraldatud mesindusõppuste lektoritele tasuti mesindusprogrammist kokku **71 loengutunni** mahus.

Loengutasusid maksti Kohalike mesinike ühenduste õppepäevadel esinenud lektoritele järgmiselt:

- FIE- või OÜ-lektoritele, kes olid lektorilepingute täitjad **25 lektorilepingu** korral, tasuti esitatud arvete alusel vastavalt programmi 3. aasta eelarvele kokku **45,5 loengutunni** mahus.
- Mitte-FIE lektorid olid lektorilepingute täitjad **9 lepingu** korral, tasuti lektorilepingute kohaselt loengutunni eest brutosummas ning sellele lisaks maksti Maksu- ja

Tolliametile vastaval määral sotsiaal- ja töötuskindlustusmaksu. Lektoritasusid maksti mitte-FIE-lektoritele kokku **25,5** loengutunni eest.

Lektorite lähetuskuludeks maksti transpordihüvitist **12** korral.

Ruumide ja tehnovahendite rendi kulu aruandeperioodil kohalike ja piirkondlike õppe- ja teabepäevade läbiviimiseks tasuti esitatud arvete alusel kokku **14** korral.

Kuulutused ja muud kulud. Piirkondlike ja kohalike mesindus õppe- ja teabepäevade kohta ilmunud ajalehekuulutuste reklaamikulu tasuti vastavalt laekunud arvete alusel kokku **8** mesindusõppuse kuulutamise eest.

Õppematerjalide kulu kolmanda aasta esimesel poolaasta aruandeperioodil makseid ei toimunud.

Kohalikes mesinike ühendustes õppe- ja teabepäevade 3.aasta I poolaasta kulud vormistatud ja esitatud aruandluse alusel moodustasid kokku **5293,99 eurot**, mis on **819,87 euro** võrra väiksem planeeritud kulusummast 6113,86 eurot.

1.5. Mesinike teavitamine.

Trükkimine ja postikulud Mesindusprogrammi 3. aasta I poolaasta aruandeperioodil 01.09.2012–28.02.2013.a.

- ✓ koostati ja trükiti järgmised perioodilised mesinduse infolehed: “Mesinik” nr 5 (73) oktoober 2012.a., “Mesinik” nr. 6 (74) detsember 2012.a. ja “Mesinik” nr. 1 (75) veebruar 2013.a. Nimetatud mesinduse infolehtede trükiarv oli igäühel **600** eksemplari ning nende teabelehtede kogutiraaži 1800 eksemplari.

- ✓ koostati ja trükiti üks mesindusalane teabematerjal, teine trükis on koostamisel ja ilmub teisel poolaastal. Avaldatud trükise andmed on järgmised:

Anna Aunap. Mesiniku meelespea: Mee kvaliteet II / Katrin Linask. Tallinn: Eesti Mesinike Liit, 2013 (Tallinn: SysPrint). 14lk

Nimetatud väiketrükise, kogutiraažiga **600** eksemplari.

- ✓ Mesinduse infolehtede “Mesinik” ja muu teabematerjali posti teel levitamine. Sealhulgas ei ole veebruaris 2013 ilmunud mesinduse infolehe nr 1 (75) ja väiketrükise saatmise postikulu. Veebruar 2013 postikulu läheb üle II poolaasta arvestusse.

Teabematerjalide koostamisega ja trükiettevalmistusega tegeles 3. aasta I poolaastal Katrin Linask, kes tegutses aruandlusperioodil mesindusprogrammi raames Töölepingu alusel.

Aruandeperioodil 01.09.2012-28.02.2013 toimusid väljamaksed teabematerjalide trükiettevalmistajale brutosummas igakuiselt eurodes, millelt tasuti töövõtja poolt töötuskindlustusmaksu ning jäägilt tulumaks. Brutosumma alusel tasus EML Maksu- ja Tolliametile sotsiaalmaksu ja tööandjapoolse töötuskindlustuse maksu.

Muudatus jaanuari ja veebruari 2013 brutopalgas on tingitud sellest, et 2013. aastal muutus Eesti Vabariigi Valitsuse kehtestatud töötasu alammäär (Vabariigi Valitsuse 10.01.2013 määrus nr nr 6: § 1. Töötasu alammäära kehtestamine. Kehtestada tunnitasu alammääraks 1,90 eurot ja kuutasu alammääraks täistööajaga töötamise korral 320 eurot). Sellest tulenevalt ning vastavalt EML juhatuse otsusele ja poolte kokkuleppele vormistati töölepingus töötasu muudatus.

Vastavalt juhtkomisjoni otsusele fikseeritakse mesindusprogrammist toetatav brutotasu koos sotsiaalmaksuga ja tööandjapoolse töötuskindlustuse maksuga vastavalt detsember 2012 seisuga. Ülejäänud osa teabematerjalide koostamisega ja trükiettevalmistusega seotud palgakulust kannab Eesti Mesinike Liit.

Erialase kirjanduse ja teabematerjalide osas telliti 3.aasta I poolaasta aruandeperioodil teistest riikidest mesindusalaseid ajakirju 2013 aastaks järgmiselt:

- 2 Venemaal väljaantavat perioodilist mesindustrükist, ajakiri Ptšelovodstvo (Пчеловодство) ja ajaleht Paseka Rossii (Пасека России), mille eest tasuti vastavalt Edusamm-Post OÜ esitatud arvele.
- Ameerika Ühendriikides väljaantav ajakiri American Bee Journal, mille eest tasuti vastavalt OÜ Raamatukauplus Krisostomus esitatud arvele.

Palgakulu, sisseostetud tööd - Praktilise teabelevitööga tegeles Mesindusprogrammi alameetme 1.5 raames 3.aasta I poolaasta aruandeperioodil kaks inimest (selgitus lisatud alljärgnevalt), kes korraldasid teabematerjalide koostamist, süstematiseerimist ja mesinike hulgas nii posti teel kui ka õppepäevade osavõtjatele levitamist, mesindusala andmebaaside koostamist ja täiendamist, dokumentitööd, täites projektijuhi ja EML juhatuse juhiseid.

Selgitus:

- 1) Septembris 2012 tegeles praktilise teabelevitööga, suvekuudel Ine Leinustet asendanud, Kaie Kruus.

Aruandeperioodil 01.09. kuni 30.09.2012.a. maksti Kaie Kruus-le lepingu alusel lepingutasu, millest peeti kinni tulumaks ja mille alusel tasuti Maksu- ja Tolliametile sotsiaalmaksu ja tööandja töötuskindlustusmaksu.

- 2) Aruande perioodil 01.10.2012-28.02.2013 tegeles praktilise teabelevitööga käsunduslepingu alusel Ine Leinuste.

Aruandeperioodil 01.10.2012 kuni 28.02.2013.a. maksti Ine Leinustele lepingu alusel lepingutasu, millest peeti kinni tulumaks ja mille alusel tasuti Maksu- ja Tolliametile sotsiaalmaksu ja tööandja töötuskindlustusmaksu.

Vastavalt eelpool toodud kulude struktuurile oli aruandeperioodil alameetme 1.5 summaarne mesindusprogrammist toetatav kulu kokku **7 012,69 eurot**, mis on **447,14 euro** võrra väiksem planeeritud kulusummast **7 459,83 eurot**.

1.6. Teabelevivõrgustiku toimimiskulud.

Alameede 1.6 hõlmab Internet-teabelevi arendamiseks ja toimimise tagamiseks vajalikke tegevusi ning sellekohaseid kulutusi veebilehe www.mesindusprogramm.eu kaudu.

Mesindusprogrammi 2010–2013 3. aasta I poolaastal juhtis Mesindusprogrammi tegevuste teabelevi ja internetis kajastamist Urmas Verlin, kes tegutseb mesindusprogrammi raames töövõtulepingu alusel.

Aruandeperioodil 01.09.2012.a. kuni 28.02.2013.a. tasuti I etapi tehtud tööde eest vastavalt programmi 3. aasta eelarvele ja esitatud arve alusel.

Mesindusprogramm 2010-2013 **Lepingu PR-9-1.6-1** täitmisel 3. aasta **esimese** etapi perioodil **01.09.2012 – 28.02.2013.a.** on tehtud järgmised tööd:

- On pikendatud Eesti Mesindusprogrammi tarbeks domeeni www.mesindusprogramm.eu.
- Mõlema domeeni ja serveriga seotud rendikulud on tasutud.
- Mesindusprogrammi veebilehe mootoriks kasutatud Drupal sisuhaldustarkvara ja selle lisamooduleid on uuendatud, tagamaks lehe turvalisus ja töökindlus.
- Programmi lehele on sisestatud kõik Mesindusprogrammi projektijuhi poolt maili teel saadetud materjalid. *Osa I poolaasta materjale, mis on veel üles laadimata, jõuavad veebilehele hiljemalt märtsi kuu 2013 jooksul.*
- Jätkatud on uudiskirja saatmist tellijatele tagamaks veebilehel tehtud uuenduste operatiivset teavitamist.
- On jätkatud vaatlusmesilate kaalutabelite operatiivset edastamist intranetis, perioodi jooksul on kontrollitud tabelite täitmist.
- Vaatlusmesilate asukohad on leitavad veebikaardilt ja graafikud on kättesaadavad programmi veebilehel. Graafikute uuendumine on automaatne.
- Jätkatud on elektrooniliste tarukaalude andmete veebi edastamise parima lahenduse väljatöötamist ja testimist.
- Veebiversiooni lühitutvustuse ingliskeelne tõlge on olemas. Ingliskeelne veebiversioon rakendati tööle 18.märtsiks 2013.

1.7. Test- ja vaatlusmesilad.

Mesindusprogrammi 2010-2013 3. aasta I poolaasta aruandeperioodil 01.09.2012 – 28.02.2013.a. toimusid sügis-talvise perioodi tarukaalu näitude ja ilmavaatluste põhinäitajate fikseerimised 4 test- ja vaatlusmesilas Eesti erinevates piirkondades.

Tehnilised abivahendid ja seadmed kulurealt tasuti 3.aasta I poolaasta aruandeperioodil kahe elektroonilise tarukaaluga BeeWatch Main Hive Scale seotud kulud järgmiselt:

- Elisa mobiilse interneti kasutamise teenuse kulu, mida esimesel poolaastal tasuti **5 kuu** (sh september kuni detsember 2012 ja jaanuar 2013) kohta saadud arvete alusel.

Palgakulu test- ja vaatlusmesilates

Aruandeperioodil vaatlusi teinud vaatlusmesilad paiknevad Tartumaal (Janek Saarepuu), Viljandimaal (Antu Rohla), Harjumaal (Ülo Lippa) ja Lääne-Virumaa (Mart Kullamaa).

Vastavalt lepingutele tasuti 4 vaatlusmesila mesinikele vaatlusperioodi eest järgmiselt:

- FIE-de (2) puhul tasuti I etapi makse vastavalt lepingule pärast Töö üleandmise-vastuvõtmise aktile allakirjutamist FIE poolt esitatud arve alusel.
- Mitte-FIE-de (2) puhul tasuti vastavalt lepingule, pärast Töö üleandmise-vastuvõtmise vaheaktile allakirjutamist I etapi makse brutosummas, millest peeti kinni tulumaks ja mille alusel tasuti Maksu- ja Tolliametile sotsiaalmaksu ja tööandja töötuskindlustusmaksu.

Vastavalt eelpool toodud kulude struktuurile oli alameetme 1.7 summaarne kulu aruandeperioodil kokku **807,34 eurot**, mis on **918,29 euro** võrra väiksem planeeritud kulusummast 1 725,63 eurot.

1.8. Piirkondlik mesilashaiguste seire.

Piirkondliku (maakonnad) ja laiemalt ülevabariigilise mesilashaiguste seire tegevuste ja arendustöö kavandamiseks ning selle tegevuse juhtimiseks on mesindusprogrammi 3. aastaks

sõlmitud töövõtuleping veterinaarala ja mesilashaiguste spetsialistiga Arvi Raiega. Vastavalt lepingule juhib ja juhendab Arvi Raie mesilashaiguste seirealaseid tegevusi, sealhulgas mesilashaiguste seireanalüüside tegemist meeproovidest, aga ka haiguskahtluse korral haudmevõi meeproovide võtmist ja analüüsidele suunamist.

Täpsem tegevusaruanne alameetme 1.8 aruandeperioodi 01.09.2012 – 28.02.2013.a. tegevuste kohta on esitatud lisas 1.

Transpordikulu

FIE Arvi Raiele tasuti meetme juhile lepinguga seotud tegevuste, sealhulgas mesilashaiguste seiretööde, täitmiseks isikliku auto kasutamine I ja II etapi transpordikulude katteks sõidupäevikul põhineva aruande alusel.

Palgakulu

Kahe etapi, I etapp perioodil 01.09 – 30.11.2012.a. ja II etapp perioodil 01.12.2012 – 28.02.2013.a, eest tasuti vastavalt lepingule pärast töö üleandmise-vastuvõtmise aktile allakirjutamist, FIE poolt esitatud arve alusel.

Teabematerjalid, analüüsid ja muud kulud

Seireuuringute raames telliti aruandeperioodil:

- 1) Veterinaar- ja Toidulaboratooriumilt laboratoorne analüüs 1 haudmeproovi osas ameerika haudmemädaniku suhtes, mis osutus negatiivseks.
- 2) Keskkonnauuringute Keskus OÜ-lt laboratoorsed analüüsid 30 meeproovi osas ameerika haudmemädaniku suhtes.

Seega oli alameetme 1.8 osas I poolaasta kulu kokku **1 736,97 eurot**, mis on **755,58 euro** võrra väiksem planeeritud kulusummast 2 492,55eurot.

1.9. Rahvusvahelised nõupidamised, kongressid

Selle alameetme raames toimus Oslos (Norra Kuningriigis) 31.jaanuar kuni 01. veebruar 2013.a. Põhja- ja Baltimaade Mesindusnõukogu aastakoosolek ja teaduskonverents, mille kulutusteks oli arvestatud osalemistasu kuni 5 inimesele, kes kasutavad saadud teadmisi ja informatsiooni Eesti mesindusprogrammi huvides.

Oslos (Norra Kuningriigis) 31.01-01.02.2013.a. toimunud Põhja- ja Baltimaade Mesindusnõukogu aastakoosolekule ja teaduskonverentsile lähetas Eesti Mesinike Liit (EML) lähetuskäskkirjade alusel 2 osavõtjat. Kelle lähteülesandeks oli osalemine Põhjamaade ja Baltimaade Mesindusnõukogu PBMN aastakonverentsi aruteludes ja konsultatsioonides eelkõige osavõtivate maade Soome, Rootsi, Taani, Norra ja Läti mesinike liitude delegatsioonide liikmete ja erinevate maade mesindusprogrammide juhtide ning ülikoolide ja uurimisasutuste esindustega Euroopa Liidu õigusaktide kohase mesindusala arendustöö raames rahvuslike mesindusprogrammide 2010 – 2013 täitmise tulemuste ja kogemuste teemadel, järgnevalt:

- 1) Arvi Raie, Eesti mesindusprogrammi mesilashaiguste seire alameetme juht, Eesti Mesinike Liidu juhatuse liige.
Kelle lähteülesandeks oli osalemine Põhjamaade ja Baltimaade Mesindusnõukogu PBMN aastakonverentsi aruteludes ja konsultatsioonides, eriti mesilashaiguste seire,

tõrje ja profülaktika alase tegevuse osas, sealhulgas vastava teavitustöö korraldamise ja teabematerjalide koostamise küsimustes, samuti mee ja teiste mesindussaaduste esmatootmise ja käitlemise üldhügieeni, terviseohutuse ja heade mesindustavade ning mesinike kui esmatootjate registreerimise ja arvestuse teemadel.

2) Aivar Raudmets, Eesti mesindusprogramm 2010-2013 projektijuht.

Kelle lähteülesandeks oli osalemine Põhjamaade ja Baltimaade Mesindusnõukogu PBMN aastakonverentsi aruteludes ja konsultatsioonides eelkõige kogemuste vahetamine ja konsultatsioonid osavõtivate maade mesinike liitude delegatsioonide liikmete ja erinevate maade mesindusprogrammide juhtide ja esindajatega Euroopa Liidu õigusaktide kohase mesinduslase arendustöö raames rahvuslike mesindusprogrammide 2010–2013 raames tegevussuundade ja programmide tegevuskavade täitmise üle ning programmiperioodi 2013-2016 kavandamise teemadel, samuti koostöö küsimustes mesinduslase teabematerjalide vahetamises erinevate PBMN maade vahel.

Mõlemad esindajad täitis individuaalset lähetusülesannet vastavalt oma tegevussektorile ning esitas vastavasisulise Lähetuse tegevuste kokkuvõtte-aruande.

Vastavalt lähetusaruannetele:

- ✓ tasus Eesti osalejate Põhja- ja Baltimaade Mesindusnõukogu PBMN aastakonverentsi- ja majutuskulud Eesti Mesinike Liit pangaülekandega, Norra mesindusorganisatsiooni (Norges Birøkerlag) esitatud arve alusel.

Transpordikuludeks:

- ✓ tasus osalejate lennupiletite (Tallinn – Oslo – Tallinn) kulu Eesti Mesinike Liit pangaülekandega vastavalt Baltic Tours AS esitatud arvele.
- ✓ maksti välja Aivar Raudmetsale, EML lähetuse aruande alusel Aivar Raudmetsa ja Arvi Raie bussi- ja taksokulude hüvitamiseks, pangaülekandega - sealhulgas bussipiletid Oslo Lennujaam – Comfort Hotel – Oslo lennujaam ja takso tšekk Tallinna Lennujaam – Kesklinn.

Seoses osavõtuga Põhja- ja Baltimaade Mesindusnõukogu aastakoosolekust ja konverentsist Oslos oli kahe Eesti osavõtja lähetuskulu kokku **724,69 eurot**, mis on **553,55 euro** võrra väiksem planeeritud kulusummast **1 278.24 eurot**.

Teistes riikides mesinduskongressid ja konverentsid raames lähetas Eesti Mesinike Liit (EML) lähetuskäskkirja alusel Taavi Tull'i, mesindusprogrammi tõuaretustöö meetme täitja, Põhjamaade Kutseliste Mesinike NPB konverentsile ja teadusseminarile Skövdes (Rootsi Kuningriigis) 07.-11.02.2013.a.

1) Taavi Tull, mesindusprogrammi tõuaretustöö meetme täitja.

Kelle lähteülesandeks oli osalemine Põhjamaade Kutseliste Mesinike NPB konverentsist ja teadusseminarist Skövdes - arutelud, vastastikune kogemuste vahetamine ja konsultatsioonid osavõtivate maade esindajatega professionaalse mesinduse arengutest ja innovaatilistest tehnilistest ning tehnoloogilistest lahendustest, samuti mesinduslase tõuaretuse ja tõuparanduse alase tegevuse teemadel, seda eriti mesindusprogrammi 2010–2013 raames ja kavandatavate arengutega uue mesindusprogrammi 2013-2016 tegevustena, sealhulgas mesilaste aretustööga nende haiguskindlust ja meetoodangu suurendamise eesmärke silmas pidades.

Vastavalt lähetusaruandele:

- ✓ tasus Taavi Tulli NPB konverentsi osavõtu- ja majutuskulud Eesti Mesinike Liit pangaülekandega, Rootsi kutseliste mesinike organisatsiooni (Biodlingsföretagarna) esitatud arve alusel.
- ✓ tasus Taavi Tulli laevapiletite Tallinn – Stockholm – Tallinn kulu Eesti Mesinike Liit pangaülekandega, Tallink Grupp AS esitatud arve alusel.
- ✓ maksti välja OÜ Mevedale, EML lähetuse aruande alusel Taavi Tulli rongipiletite Stockholm–Skövde–Stockholm kulu hüvitamiseks, pangaülekandega.

Alameetme 1.9 raames toimunud tegevuste kulud aruandeperioodil olid kokku **1 449,12 eurot**, mis on **1 426,91 euro** võrra väiksem planeeritud kulusummast 2 876,03 eurot.

Meetme nr 1 Tehniline abi kulutuste kokkuvõte

Mesindusprogrammi 2010 – 2013 tegevuskavas 3. aasta I poolaasta kohta oli kavandatud kalkulatsiooni kohaselt planeeritud kulude kogusummaks 1. meetme osas **38 159,14 eurot**.

Tegelikult moodustasid aruandeperioodi kulud **Tehniline abi** meetme nr 1 osas kokku **32 656,06 eurot**, mis on planeeritud kulusummast **5 503,08 euro** võrra väiksem.

2. Varroatoosi monitooring ja tõrjemeetodid

Mesindusprogrammi 2010-2013 3. aastal varroatoosi monitooring ja tõrjemeetodid meetme tegevuste juhtimiseks oli sõlmitud leping veterinaararst Aado Oherdiga, kelle ülesandeks on lepingu raames kavandada ja koordineerida varroatoosialase tõrje-, teavitus- ja arendustöö kõiki tegevusi.

Täpsem tegevusaruanne meetme 2 aruandeperioodi 01.09.2012 – 28.02.2013.a. tegevuste kohta on esitatud lisas 2.

Palgakulu

Vastavalt sõlmitud töövõtulepingule maksti töövõtjale pärast töö üleandmise-vastuvõtmise aktile allkirjutamist esitatud arve alusel lepingu täitmise tasu järgnevalt: töö I etapi eest perioodil 01.09 – 30.11.2012.a. ja II etapi eest perioodil 01.12.2012-28.02.2013.a..

Transpordikulu

Aruandeperioodil 01.09.2012 – 28.02.2013.a Lepinguga seotud tegevuste täitmiseks tasuti isikliku auto kasutamine sõidupäevikul põhineva aruande alusel.

Seega oli meetme 2.0 osas I poolaasta kulu kokku **839,84 eurot**, mis on **200,72 euro** võrra suurem planeeritud kulusummast 639,12 eurot.

3. Mee kvaliteedi määramine ja juhtimine

3.1. Mee analüüsid

Mesindusprogrammi 2010 – 2013 raames telliti programmi 3. aastal meekvaliteedi analüüsid teenuse osutamise lepingu vormis firmalt Eesti Keskkonnauuringute Keskus OÜ. Mee

organoleptiliste ja füüsikalise-keemiliste näitajate analüüsid tehti Eesti Keskkonnauuringute Keskuse Rapla laboratooriumis Anna Aunapi juhtimisel. Meeproovid osteti või hangiti mesinikelt, meepäevadelt, laatadelt, turult ja kauplustest üle kogu Eesti. Peamiselt analüüsiti Eestis toodetud mee proove, kuid vaatluse alla võeti ka teatud kogus importmee proove, mis on ostetud kaubandusest. Vastavalt mesindusprogrammi 2010-2013 kavale plaaniti meeanalüüsides tegemist aasta ulatuses kokku 110 proovi, sellest I poolaasta perioodil vastavalt 55 proovi.

Aruandeperioodil 01.09.2012.a. kuni 28.02.2013.a. uuriti EKUK Rapla laboratooriumis kokku 55 meeproovi organoleptilisi kvaliteedinäitajaid ja 55 meeproovi osas tehti ka füüsikalise-keemiliste kvaliteedinäitajate analüüs.

Vastavalt mesindusprogrammi 3. aasta tegevuskavale oli planeeritud uurida I poolaastal kokku 30 meeproovi õietolmu sisaldust.

Selle töö osas telliti I poolaastal 30 meeproovi õietolmuanalüüsi Eesti Keskkonnauuringute Keskuse Rapla laboratooriumis.

Lepingu täitmise eest tasuti veebruaris 2013.a Eesti Keskkonnauuringute Keskuse Rapla laboratooriumile vastavalt lepingule esitatud arvete alusel.

3.2. Meeproovide kogumine, säilitamine, teavitamine, nõuanded

Alameetmes 3.2 kavandatud tegevuste täitmiseks sõlmiti töövõtuleping Anna Aunapiga. Selle töövõtulepingu alusel toimus mesindusprogrammi kogu mee kvaliteedi alase meetme tegevuste juhtimine ja teostamine, sealhulgas meeproovide kogumine, analüüsitulemuste süstematiseerimine ja hindamine, samuti õppe- ja teabepäevadel mesinike teavitamine ja nõustamine meekvaliteedi, meeproovide kogumise ja säilitamise küsimustes.

Palgakulu

Vastavalt töövõtulepingule tasuti meetmejuhile, pärast töö üleandmise-vastuvõtmise aktile allakirjutamist lepingutäitmise tasu, I etapi eest perioodil 01.09.2012 – 30.11.2012.a ja II etapi eest perioodil 01.12.2012 – 28.02.2013.a, brutosummas, millest peeti kinni tulumaks ja mille alusel tasuti Maksu- ja Tolliametile sotsiaalmaksu ja tööandja töötuskindlustusmaksu.

Transpordikulu

Aruandeperioodil 01.09.2012-28.02.2013.a tasuti meetme juhile lepinguga seotud tegevuste täitmiseks isikliku auto kasutamine I ja II etapi transpordikulude katteks sõidupäevikul põhineva aruande alusel.

Meetme 3 kulude kokkuvõte

Mesindusprogrammi 2010 – 2013 tegevuskava ja 3. aasta I poolaasta kalkulatsiooni kohaselt oli kokku kogu 3. meetme kulude maht I poolaastal kavandatud kogusummas **5 253,54 eurot**.

Tegelikult moodustasid 3. meetme kulud kolmanda aasta I poolaastal **5 251,94 eurot**, mis on planeeritud kulusummast **1,60 euro** võrra väiksem.

Õppe- ja teabepäevade raames mesinike teavitamine ja nõustamine meekvaliteedi, meeproovide kogumise ja säilitamise küsimustes toimus 3.aasta I poolaastal järgmiselt:

08.09.2012 Karksi-Nuia Aianduse ja Mesinduse Seltsi korraldatud meefestivali raames toimuval mesinduspäeval Karksi Valla Kultuurikeskuse I korrusel sinises saalis. Teemal: Meesaaduste tootmine ja mee kvaliteet.

25.11.2012 Mesinike vabariiklikel sügisestel teabepäevadel Jänedal, Tapa vallas, Lääne-Virumaal. Teemal: Meekvaliteedi aasta 2011-2012 kokkuvõtted.

4. Mesilasperede arvukuse suurendamise arendustöö

Meetme 4 arendustegevust juhtis 3.aasta I poolaastal töövõtulepingu alusel FIE Aimar Lauge.

Tõuparandustöö meetme osas oli aruandeperioodil 3.aasta I poolaastal kavandatud peamiselt ettevalmistavad tegevused kevad-suviseks aktiivseks mesindushooajaks ja vastavateks meetme raames toimuvateks praktilisteks tõuparanduse arendustöödeks.

Täpsem tegevusaruanne meetme 4 aruandeperioodi 01.09.2012 – 28.02.2013.a. tegevuste kohta on esitatud lisas 3.

Palgakulu

Vastavalt sõlmitud töövõtulepingule maksti maksti meetmejuhile, pärast töö üleandmise-vastuvõtmise aktile allakirjutamist esitatud arve alusel, lepingutäitmise tasu I etapi eest perioodil 01.09.2012 – 28.02.2013.a.

Transpordikulu

Aruandeperioodil 01.09.2012 – 28.02.2013.a tasuti meetme juhile lepinguga seotud tegevuste täitmiseks isikliku auto kasutamine I etapi transpordikulude katteks sõidupäevikul põhineva aruande alusel.

Materialid, vahendid ja muud kulud

Vastavalt 3.aasta I poolaasta tegevuskavale olid aruandeperioodil materialid, vahendid ja muud kulud järgmised:

- ✓ osteti seemendamise aparaat (Saksamaalt), mille eest tasuti vastavalt Dr Peter Schley esitatud arvele.
- ✓ osteti kombineeritud tsentrifuug (mudel Hermle Z-230), mille eest tasuti vastavalt Kari Pirhonen-i esitatud arvele.
- ✓ osteti Apidea paarumistarud 100tk, mille eest tasuti vastavalt Sontravento OÜ esitatud arvele.

Vastavalt juhtkomisjoni otsustele 25.10.2012 olid aruandeperioodil materialid, vahendid ja muud kulud järgmised:

- ✓ Inkubaatorite ostmine - vastavalt tegevuskavale osteti 2 inkubaatorit, mille eest tasuti Vello Lauge poolt esitatud arve alusel.
- ✓ 4.meetme veebipõhise andmete kogumise süsteemi haldajale maksti 3.aasta esimesel poolaastal töötasu lepingu alusel lepingutasuna brutosummas, millest peeti kinni

tulumaks ja mille alusel tasuti Maksu- ja Tolliametile sotsiaalmaksu ja tööandja
töötuskindlustusmaksu.

Seega oli meetme 4.0 osas I poolaasta kulu kokku **8913,91 eurot**, mis on **1120,22 euro** võrra
väiksem planeeritud kulusummast 10 034,13 eurot.

Kokkuvõte mesindusprogrammi 2010 – 2013 kolmanda aasta esimese poolaasta kulude kohta

Mesindusprogrammi täitmise kava kohaselt oli 3. tegevusaasta I poolaastaks kavandatud
kulude kogumaht planeeritud kogusummas **54 085,93 eurot**.

Tegelikult täideti ja akteeriti ning tasuti I poolaasta jooksul programmi tegevuste eest kulude
kogusumma **47 661,75 euro** ulatuses, mis moodustab 88,12 % kavandatud tegevuste rahalisest
mahust.

Kokkuvõte ja hinnang

Eesti Mesinike Liidu kui mesindusprogrammi 2010 - 2013 vastutava täitja poolt on EML juhatus hinnanud mesindusprogrammi 3. aasta I poolaasta tegevuskava täitmist ja tulemusi rahuldavaks.

Tehnilise abi meetme tegevusi ja tulemuslikkust võib hinnata rahuldavaks. 3. aasta I poolaasta perioodil on jäädud side ja kontorikuludes plussi. I poolaastast alles jäänud vahendeid on võimalik kasutada II poolaastal.

Koolitajate koolitust võib pidada taas õnnestunuks nii asukoha kui lektorite (eriti andragoogika lektori) valiku osas. Osavõtjad (enam-vähem samad, kui eelmisel kahel aastal) jäid seminariga üldjoontes rahule, mis annab lootust koolituse jätkusuutlikusele. Planeeritud kulud jäid üsna eelarve piiridesse.

Nii vabariiklike kui kohalike õppe- ja teabepäevadega võib rahule jääda. Lektorite lähetuskulude kasutamisega tuleb olla endiselt ettevaatlik vajades kooskõlastamist II poolaasta võimalustega. Juba II poolaasta alguses on ettenäha vajadust taodelda lektorite lähetuskuludele lisaraha kuulutuste- või rendikulude arvelt, mis on lähtuvalt II poolaasta kulude eelarve tabelist võimalik.

Üldjoontes võib alameetme Mesinike teavitamine, nõustamine täitmist lugeda rahuldavaks. Juba teist aastat järjest tekkis teabematerjalide koostamisega ja trükiettevalmistusega seotud kulude osas ülekulu tingitud Eesti Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud töötasu alammäära muutmisest, mida ei olnud võimalik ette näha. Teised selle alameetme kuluread jäid planeeritud eelarve piiridesse. Puuduseks võib lugeda seda, et I poolaastal anti välja vaid üks väiketrukis, plaanitud kahe asemel. Seega tuleb kogu 3.aasta tegevusplaani täitmiseks II poolaasta jooksul väljaanda kolm väiketrukist.

Teabelevi osas on mesindusprogrammi veebilehe loomine ennast õigustanud. Sellegipoolest vajab veebileht pidevat arendamist, eriti sisulise poole osas. Märtsikuu jooksul saab toimima ka inglise keelne versioon, mille käigus saab k a veebileht pisut värskendatud.

Varroatoosimeetme puuduseks oli I poolaasta eelarves palga ja transpordikulude osas lepingust tingitud ülekulu. Samas jääb meetme 2 palgakulu, sisseostetud tööd ja teenused eelarve tervikuna, 3.aastal planeeritud summa piiridesse - muutub vaid suhe I ja II poolaasta vahel.

Nii varroatoosimeetme kui mesilasperede arvukuse suurendamise arendustöö põhiline osa toimub eelseisval aktiivsel mesindushooajal, seega teise poolaasta vältel. Esimesel poolaastal toimunud ettevalmistavaid tegevusi tuleks hinnata mõlemas üldiselt plaanipäraseks ja rahuldavaks.

Koostas:

Aivar Raudmets
Eesti mesindusprogrammi projektijuht
08. märtsil 2013.a.

Muudetud 08.03.2013

Muudetud 15.03.2013

LISA 1

1.8. Piirkondlik mesilashaiguste seire.

Aruandeperioodil 01.09.2012 – 28.02.2013.a. olid alameetme 1.8 Piirkondlik mesilashaiguste seire tegevused järgmised:

1. Küsimustiku koostamine mesinikelt info kogumiseks mesilasperede talvitumisest, mesilate tervislikust olukorrast ja suremusest 2012/2013. Küsimustik ja langetise uuring hõlmab registreeritud mesilaid 30.05.12 seisuga, väljaarvatud mesilad, mis on kaasatud EÜ 2012/2013 mesilasperede hukkumise seirealasesse programmi.

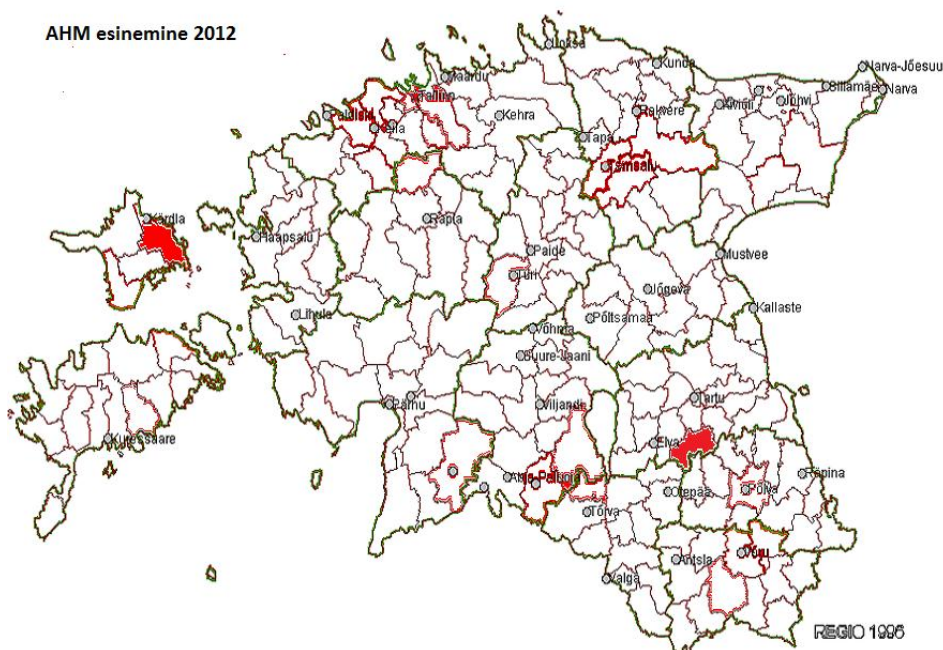
Meetme 1.8 juhi poolt koostati küsimustik ja langetise uuring järgmiselt:

- ✓ Patoloogilise materjali proovivõtu juhised mesilashaiguste laboratoorseks diagnoosimiseks tarulangetisest kevadel 2013
- ✓ Kaaskiri kevadise tarulangetise uurimiseks ja küsimustik talvitunud mesilasperede kohta 01.03 – 31.03.2013 koostati märtsis 2013.a.

Eelnimetatud dokumendid saadeti valimisse arvatud mesinikele posti teel 04.03.2013. Lisaks avaldatakse veebilehel www.mesindusprogramm.eu ja www.mesinikeliit.ee.

2. Ameerika haudmemädaniku kollete kaardistamine 2012.a. kohta.

Ameerika haudmemädanik avastati 2012.a. haudmeproovidest 1 mesilas Hiiumaal ja 1 mesilas Tartumaal. Mesilates rakendatud maakonna veterinaar keskuste poolt kitsendused ja meetmed mesilaste haudmehaiguse likvideerimiseks.



3. Analüüside ja ülevaadete tegemine ameerika haudmemädaniku uuringute kohta meest (ca 50 proovi), mille tulemustest koostatakse ja esitatakse ülevaade(ted) mesinike teabepäevadel ja mesindusprogrammi veebilehel.

Mesindusprogrammi I poolaasta raames analüüsiti Ameerika haudmemädaniku (edaspidi AHM) põhjustavat eoste pesade (1 pesa = ca 6000 eost/1g mees) hulka **30 meeproovis** (1-2013 – 30-2013). AHMi põhjustavate eoste pesade määramisel kasutati Henrik Hansen “Methods for determining the presence of the foulbrood bacterium Bacillus Larvae in honey” 20.03.1998 Alljärgnevas tabelis on näidatud võetud proovid maakondade järgi (konfidentsiaalsuse tagamiseks proovide päritolu täpset asukohta maakonna siseselt selles tabelis ei kajastata)

1_2013	Pärnumaa
2_2013	Lääne-Virumaa
3_2013	Lääne-Virumaa
4_2013	Lääne-Virumaa
5_2013	Lääne-Virumaa
6_2013	Virumaa
7_2013	Viljandimaa
8_2013	Lääne-Virumaa
9_2013	Pärnumaa
10_2013	Võrumaa
11_2013	Lääne-Virumaa
12_2013	Viljandimaa
13_2013	Viljandimaa
14_2013	Viljandimaa
15_2013	Viljandimaa

16_2013	Pärnumaa
17_2013	Valgamaa
18_2013	Pärnumaa
19_2013	Raplamaa
20_2013	Raplamaa
21_2013	Pärnumaa
22_2013	Peipsiveere
23_2013	Tartumaa
24_2013	Tartumaa
25_2013	Pärnumaa
26_2013	Tartumaa
27_2013	Põlvamaa
28_2013	Tartumaa
29_2013	Pärnumaa
30_2013	Lääne-Virumaa

Pärnumaalt võetud 7 meeproovi jagunesid 4 mesiniku vahel st kahelt mesinikult võeti kumbagilt üks proov ja kahelt mesinikult (nimetame neid tinglikult A ja B) võeti jälgitavuse tagamiseks paralleelid.

Mesinikult (A) võeti AHM-de analüüsiks 3 meeproovi ja mesinikult (B) 2 meeproovi. Tulemus oli järgmine:

Mesinik (A) – ühes meeproovis leiti 1 AHM-i koloonia

Mesinik (B) – ühes meeproovis leiti 1 AHM-i koloonia

Katse tulemusena võiks öelda, et kui mesilas on leitud mõnes tarus/tarudes mesilaste poolt toodetud mees AHM-i tekitav eoste pesa, siis ei pruugi see kõikides tarudes veel levida.

Sellegi poolest võiks mesinik olla tähelepanelik ja kontrollida oma mee näitajaid regulaarselt.

30 meeproovi hulgast leiti AHM-kolooniaid kokku 7 meeproovis, tulemused alljärgnevad:

1) 4-2013	1 pesa	6) 19-2013	2 pesa
2) 9-2013	1 pesa	7) 30-2013	1 pesa
3) 10-2013	1 pesa		
4) 14-2013	1 pesa		
5) 16-2013	1 pesa		

Tulemuste põhjal võiks labor teha alljärgnevad järeldused:

- 1) AHM-i pesad mees esinevad igas maakonnas
- 2) AHM – i pesad mees ei pruugi olla kogu mesilas vaid üksikutes tarudes/tarus
- 3) Kindlasti peaks mesinik olema tähelepanelik ja kontrollima aeg ajalt seda näitajat mesindusperioodil suve teisel poolel. Kahtlusalustest peredest tuleb võtta kahtlustavatest peredest diagnoosi kinnitamiseks uurimiseks haudmeproov ja saata see uurimiseks Veterinaar -ja Toidulaboratooriumisse.

4. Mesilate registreerimisest ülevaate loomine (PRIA-s), mesilate kaardistamine MAPINFO põhjal, mille tulemustest koostatakse ja antakse ülevaade mesinike teabe- ja õppepäevadel (suvisel vabariiklikul teabepäeval), infolehes Mesinik ning mesindusprogrammi veebilehel.

Mesilate registreerimisest ülevaate (PRIA-s)

https://kls.pria.ee/pria_avalik_kaart/#e=582562.5&n=6523187.5&z=5

PRIA-s registreeritud mesilad ja mesilaspered 31.12.2012 seisuga:

Maakond	registreeritud mesilaid	registreeritud mesilasperesid
Harjumaa	92	1134
Hiiumaa	49	463
Ida-Virumaa	43	431
Jõgevamaa	98	731
Järvamaa	76	885
Läänemaa	67	609
Lääne-Virumaa	117	1529
Põlvamaa	87	785
Pärnumaa	129	1835
Raplamaa	88	598
Saaremaa	199	1961
Tartumaa	121	1088
Valgamaa	78	916
Viljandimaa	114	895
Võrumaa	135	1014
KOKKU	1493	14874

5. Koolitused ja teavitustöö mesilashaiguste alal kohalike mesinike ühenduste õppepäevadel. Ettekanded mesilaste haigustest nende ennetamisest ja ravist ning ülevaade mesilashaiguste seirest.

Lektoriloengud toimusid 3.aasta I poolaastal järgmiselt:

08.09.2012 Karksi-Nuia Aianduse ja Mesinduse Seltsi korraldatud meefestivali raames toimival mesinduspäeval Karksi Valla Kultuurikeskuse I korrusel sinises saalis algusega kell 10.30. Teemal: Mesilaste haigused. Mesilashaiguste seire.

12.01.2013 Raplamaa Mesinike Seltsi korraldatud perepäeva raames toimival õppepäeval Rapla Kultuurikeskuses, Tallinna mnt 17a, 13.00-16.00 Kammersaalis. Teemal: Teemal: Mee käitlemine, turustamine ja toidu ja veterinaarameti nõuded.

16.02.2013 Mesinike vabariiklikul talvisel teabepäeval Põltsamaal, Põltsamaa Ametikoolis. Teemal: Mesilasperede talvitumise olukorra hindamine ja seireproovide võtmine 2013 kevadel.

6. Mesilashaiguste seire järelevalve korraldamisele kaasaaitamine kohalikul tasandil

a) kaasaaitamine seireproovide kogumisel, laboratooriumisse saatmisel (vastavalt meetme 1.8 juhi poolt antud juhistele).

b) Tõrjemeetmete rakendamisele kaasaaitamine ja mesinike nõustamine – andes konsultatsioone (telefonitsi, meilitsi), külastades mesilaid, osaledes õppepäevadel.

d) Tagasiside tõrjemeetmetest, rakendub II poolaastal.

Aruandlusperioodil 01.09.2012-28.02.2013 on abistatud mesinikke AHM diagnoositud mesilates tõrjemeetmete läbiviimisel ja nõustatud bioohutusmeetmete rakendamisel.

7. **Osavõtt Põhja- ja Baltimaade Mesindusnõukogu aastakoosolekust ja teaduskonverentsist** 31.01-01.02.2013 Oslos, millest meetmejuht andis ülevaate mesinike vabariiklikul teabepäeval 16.02.2013.a. Põltsamaal.

LISA 2

2. Varroatoosi monitooring ja tõrjemeetodid

Aruandeperioodil 01.09.2012– 28.02.2013.a. olid meetme 2 varroatoosi monitooring ja tõrjemeetodid tegevused järgmised:

- Koostati Varroatoosi meetme 2012/2013.a. detailne tegevuskava.
- **Varroatoosi meetme all jätkati 2012.a. sügisel varroatoosi diagnostikat võrkpõhjade abil.**

Meetmejuht andis ülevaate mesinike vabariiklikel teabepäevadel 24.-25.11.2012 Jänedal.

- **Testmesilates: Katsetatakse erinevaid mitmekordse järjestikuse tõrje tsüklilisi raviskeeme. Testitakse orgaaniliste hapete baasil ravimeetodite varroatoositõrje efektiivsust tootmismesilate tingimustes, kombineerides kaheetapilise tõrjeskeemi kohaselt sipelghapet (kasutades erinevaid Nassenheideri auruteid) ja oblikhapet.**

Aruandlusperioodil teostati testmesilates varroatoosiravi orgaaniliste hapete baasil.

- **Testmesilate töö tulemustest analüüsi koostamine ja ülevaate andmine mesinike teabe- ja õppepäevadel, infolehes Mesinik ning mesindusprogrammi veebilehel.**

Meetmejuht andis ülevaate mesinike vabariiklikel teabepäevadel 24.-25.11.2012 Jänedal.

- **Mesinike nõustamine praktiliste varroatoosi tõrje võtete alal õppe- ja teabepäevade raames toimus 3.aasta I poolaastal järgmiselt:**

03.10.2012 Tartu Aiandus- ja Mesindusseltsi korraldatud õppe- ja teabepäeval Tartus, Soola tn. 1 a, algusega kell 17.00. Teemal: Mesilaste haigused ja varroatoositõrje.

20.10.2012 Saare Mesinike Ühingu korraldatud õppe- ja teabepäeval Garnisoni 16 Kuressaares Täiskasvanute Gümnaasiumi ruumides. Teemal: Varroatoosi ravi ning teised mesilaste haigused ja nende tõrje.

28.10.2012 Raplamaa Mesinike Seltsi korraldatud õppe- ja teabepäeval Raplamaal Kehtna vallas Saunakülas Valtu Jahimeeste Seltsi jahimajas. Teemal: Varroatoosi ravi ning teised mesilaste haigused ja nende tõrje.

09.02.2013 Karksi-Nuia Aianduse ja Mesinduse Seltsi korraldatud mesinike õppepäeval Karksi Valla Kultuurikeskuse I korruse sinises saalis algusega kell 10.00. Teemal: Mesilaste haigused ja parasiidid, nende levik, tõrje ning profülaktika

25.11.2013 Mesinike vabariiklikel sügisestel teabepäevadel Jänedal, Tapa vallas, Lääne-Virumaal 24-25.11.2012.a. Teemal: Orgaaniliste vahendite kasutamisest varroatoosi tõrjel. Varroatoosi monitooring ja tõrjemeetodid tegevusest 2012/2013 Eestis.

- Kõikidel eelloetletud õppe- ja teabepäevadel tutvustas ja jaotas osalejatele 2012 aastal koostatud juhendmaterjali: Varroatoosi ravi looduslike võtetega.

LISA 3

4. Mesilasperede arvukuse suurendamise arendustöö

Aruandeperioodil **01.09.2012 – 28.02.2013.a.** olid meetme 4 Mesilasperede arvukuse suurendamise arendustöö tegevused järgmised:

1. Mesilasemade koorumiseks vajalike inkubaatorite ostmine tõumesilatele.

Osteti mesilasemade koorumiseks vajalikud 2 inkubaatorit Vello Laugelt.

Inkubaatorid anti üle tõumesilatele (Jaanus Tullile ja Priit Pihlikule), kus need on vajalikud mesilasemade kasvatamisel, luues koorumiseks (väljaspool mesilaspere) sobivad tingimused.

2. Mesilasemade seemendamise aparadi, kombineeritud tsentrifuugi (näit. Vorteks) ning võimalusel vajalike lisaseadmete ostmine.

Osteti üks seemendamise aparaat firmalt Dr Peter Schley (Saksamaalt), kelle pakutud hind oli ka kõige soodsam.

Osteti kombineeritud tsentrifuugi (mudel Hermle Z-230 Kari Pirhonen-ilt Soomest.

Vajadused lisavarustuse osas selgitatakse välja 2013 aasta suvel planeeritud seemendamise aparadi (Dr Peter Schley) katsetamise käigus vähemalt ühes tõumesilas.

Seemendamisega seoses toimus I poolaastal ka mesinike teavitamine:

Mesilasemade seemendamisest ülevaate andmine Mesinike koolitajate koolituses osalejatele Olustveres 05.-06.01.2013.a.

05.01.2013 Mesinike koolitajate koolitusel Olustveres. Teemal: Sissejuhatus seemendamisse. Lektor Peter Pihl.

3. Apidea paarumistarude ostmine ca 100tk.

Osteti Apidea paarumistarud 100tk firmalt Sontravento OÜ (Eesti), kelle hind saatmise kulusid arvestades oli ka kõige soodsam. Anti üle Peter Pihlile (07.03.2013).

Paarumistarud on vajalikud seemendatud mesilasemade hoiustamiseks kuni nende munema hakkamiseni. Seni kuni mesilasema ei mune, suhtuvad mesilased temasse kui paarumata emasse ja ta ise võib üritada võimalusel paarumislennule minna. Peale munema hakkamist saab teda käsitleda kui paarunud ema. Peale seemendamist hakkavad emad enamasti munema 3-10 päeva jooksul.

4. Mesilaste kogumise kastide ostmine ca 3tk.

Kuna planeerimine ja vajaduste kaardistamine võttis kavandatust rohkem aega, siis teostatakse mesilaste kogumise kastide ostmine II poolaastal. Planeeritud 3 asemel ostetakse 1 kogumise kast.

Sellega kogutakse paarumistarudesse vajalikke noori mesilasi, kes hoolitsevad seemendatud mesilasemade eest.

5. 2011 aasta suvel 4.meetme hindamismesilatele antud mesilasemade hindamise (läbi viidud suvel 2012.a.) tulemustel saadud andmete haldamine ja analüüsimine.

Aruandluseperioodil 01.09.2012 - 28.02.2013.a. koostas süsteemi haldaja, vastavalt töövõtulepingule, **vahekokkuvõtte** mesilasperede 2012 aasta hindamistulemuste kohta.

Vahekokkuvõtte pannakse üles mesindusprogrammi veebilehele.

Mesindusprogrammi 2010-2013 perioodi (kuni juuli 2013) tulemustest, väljaarvatud 2013 hooaja meetoodangu tulemused, annab meetmejuht ülevaate vabariiklikul suvisel teabepäeval 20.07.2013.a. ja mesindusprogrammi veebilehel.

6. Hindamis- ja tõumesilate külastamine ja olukorraga tutvumine.

Meetme juht külastas hindamismesilaid

03.09.2012 - Pärnumaal (Kurgja), Järvamaal (Ervita) ja Lääne-Virumaal (Inju küla)

04.09.2012 - Saaremaal (Leisi)

Põhjus: Hindamismesilate tööga ja olukorraga tutvumine.

Eesmärk: Kontrollida hindamiseks antud mesilaemade olemasolu ja mesilasperede tugevust.

Tulemus: Sügisel 2012 hindamisel olevate mesilasperede arv sügisel 2012

Hindamismesilad sügis 2012	Talvituma minevate mesilasperede arv Tõu nimetus / mesilasema andmise aasta				
	Kraini (carnica)	Itaalia (ligustica)		Buckfast 2011	
		2012	2011	2012	2011
Ardi Asten	9	6		6	
Kalle Vihtre	8	5		8	
Tomas Täht	10	10		10	
Maire Valtin	9		8	7	
Rein Männiste	10		10		8
Mesilasemasid kokku:	46	39		39	

Meetme juht külastas

22.09.2012 - Piirissaare paarlat (itaalia) ning tõumesilaid: itaalia (Laane küla) ja kraini (Aovere küla).

Põhjus: Paarlade (Piirissaare saar, Abruka saar, Kesse laid) ning tõumesilade tööga ja olukorraga tutvumine.

Eesmärk:

Paarlates kontrollida nende olemasolu ja toimimist ning tõuemade olemasolu sealsetes mesilasperedes, kuna mesilaspered kipuvad sügiseti mesilasemasid vahetama. Leseperede söötmine.

Tõumesilates kontrollida mesindusprogrammist ostetud emade olemasolu.

Tulemus:

Paarlade toimimine sügisel 2012	Paarlad		
	Abruka (carnica)	Piirissaare (ligustica)	Kesse (buckfast)
Tegevuse nimetus			
Kontrolli kuupäev	07.09.2012	22.09.2012	05.09.2012
Leseperede arv	3 / 1 (Vahasele)	4	7
Leseliin 2013 / emade andmise aeg	Juuni 2012	Mesilaspered asendatakse kevadel 2013	05.09.2012
Leseliin 2013 / värv	valge-sinine	kollane	roheline
Tõuemade arv	4	4	7
Talvituvate perede korpuste arv (tarude arv)	2	1 (1) / 2 (3)	2
Mesliasemad kontrollitud	07.09.2012	22.08.2012	10.09.2012

Abrukal kontrolliti mesilasemade olemasolu ja söödeti peresid.

Kesse laiul anti uue leseliini mesilasemad septembris 2012, lisaks söödeti peresid.

Piirissaarel kontrolliti mesilasemade olemasolu ja söödeti peresid. Praegused mesilaspered asendatakse uute mesilasperedega, milles on uue leseliini emad, kevadel 2013.

7. Koostati Eesti mesilasperede arvukuse suurendamise ja tõuaretustöö pikaajalist arengukava.
8. Tegeleti tõuemade tellimuste ettevalmistamise ja tellimuste koostamisega.